

eul_wid: qmm-br

Γαληνὸς ὁ Περγαμηνός · Galen of Pergamon

On Hair According to Hippocrates

Περὶ κόμης κατὰ Ἱπποκράτην

Period: Ῥωμαϊκὴ Roman

Dialect: Ἀττικίζουσα τεχνικὴ Atticizing Technical

Domain: Ἱατρικὴ Medicine

Format: Πραγματεία Treatise

- 7 643 (t) ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡ ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙ ΚΩΜΑΤΟΣ Τί ποτε σημαίνει τὸ τοῦ κώματος ὄνομα παρ' Ἱπποκράτε ι; πότερον τὴν εἰς ὕπνον καταφορὰν, ὥς τινες τῶν ἐξηγησαμένων ἔφασαν; <ἦ> ὕπνον αὐτόν; ἢ, καθάπερ ἄλλοι, τὴν ὑπνώδη καταφορὰν; καὶ γὰρ καὶ οὕτως ὠνόμασάν τινες, ἐν συνθέτῳ προσηγορίᾳ τὴν ἐξήγησιν ποιησάμενοι· τινὲς δὲ οὐδὲν μὲν τούτων, τὴν ληθαργικὴν δὲ καταφορὰν κῶμα πρὸς τάνδρὸς ὀνομάζεσθαι φασιν. παρὰ μὲν τῶν ἄλλων παλαιῶν οὐδεμία γένοιτ' ἂν μεγάλη μαρτυρία· καὶ γὰρ εἰ ὅτι μάλιστα καθ' ἑτέρου πράγματος ἐκεῖνοι τοῦνομα φέρουσιν, οὐδὲν κωλύει τὸν Ἱπποκράτην διαφερόντως χρῆσθαι. ^[5]
- 7 644 αὐτίκα παρὰ τῷ ποιητῇ δόξειεν ἂν ὕπνον δηλοῦν τοῦνομα· ἢ με μάλ' αἰνοπαθῆ μαλακὸν περὶ κῶμ' ἐκάλυψεν καὶ ἐπεὶ αὐτῷ ἐγὼ μαλακὸν περὶ κῶμα κάλυψα. ἀλλ' οὐχ Ἱπποκράτης οὕτω φαίνεται χρώμενος, εἴ γε καὶ μετὰ ἀγρυπνίας πολλάκις τὸ κῶμα γίνεσθαι φησι καὶ φρενιτικοῖς συνεδρεῦειν. ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ Προρρητικοῦ τάδε γράφει· “οἱ κωματώδεις ἐν ἀρχῇσι <γινόμενοι> μετὰ κεφαλῆς, ὀσφύος, ὑποχονδρίου, τραχήλου ὀδύνης, ἀγρυπνέοντες ἄρ' αὖ γε φρενιτικοὶ εἰσιν;” ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν (<ἴν>) ἀπὸ τινων τῶν ὁμολογουμένων αὐτοῦ γνησίων βιβλίων λάβωμεν τὰς μαρτυρίας ὧδε πῶς φησιν· “ἐνδεκάτῃ κατενόει, κωματώδης δ' ἦν, οὖρα πολλά, λεπτά, μέλανα, ἄγρυπνος.” εἴτ' ἐφεξῆς ταῦτά φησι· “τὰ τῶν οὖρων ἦν διὰ τέλους μέλανα καὶ λεπτά, ὕδατώδεα, κῶμα παρείπετο, ἀπόσιτος, ἄγρυπνος, ἄθυμος.” ἐν πάσαις γὰρ ταῖς εἰρημέναις ῥήσεσιν ἀγρυπνίας καὶ κώματος φαίνεται μνημονεύων. ^[15]
- 7 645 ἕτερον δ' ἄρρωστον αὐθις γράφων ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ φησί· “τούτῳ διὰ τέλους, ἐξ οὗ καὶ ἐγὼ οἶδα, κοιλία ταραχώδης, οὖρα λεπτά, μέλανα, κωματώδης, ἄγρυπνος.” ὥστ' ἄντικρυς εἶναι δῆλον, ὅτι μὴδ' ὕπνον μὴδὲ καταφορὰν παρ' αὐτῷ δηλοῖ τὸ τοῦ κώματος ὄνομα. διὰ τοῦτο, οἶμαι, τινὲς τῶν ἐξηγητῶν ἀπὸ τοῦ κωμάζειν φασὶ τοὺς κωματώδεις ὠνόμασθαι ἐγρηγορέναι μὲν γὰρ καὶ τοὺς κωμάζοντας, ἐγρηγορέναι δὲ καὶ τοὺς κωματώδεις· καὶ νῆ Δί', ὥπερ οἱ κωμάζοντες οὐ πάνυ τι κατανεύουσιν, <οὕτως οὐδὲ> τοὺς κωματίζοντας (καὶ μάλιστα τοῖν ὀφθαλμοῖν· ὕγρους τε γὰρ εἶναι καὶ ἐρυθροὺς καὶ ἀστηρίκτους καὶ ἐνδεδυμένους), ἀλλὰ τὸ πᾶν ἀμφοτέροις σῶμα σφαλερὸν ἐν ταῖς κινήσεσι καὶ ἀκρατές αὐτὸν διὰ τοῦτο καὶ τὸν Ἱπποκράτην περὶ τῆς ὅλης συνδρομῆς ἀπορεῖν, εἴτε χρή φρενιτικούς αὐτοὺς ὀνομάζειν εἴτ' ἄλλο τι· φρενιτικούς μὲν γὰρ εὐλαβεῖσθαι καλεῖν μὴδέπω παραπαίοντας, ἅπαντα δ' ὀρῶντα συμπτώματα φρενιτικά (καὶ γὰρ κεφαλὴν, ὀσφύν, ὑποχόνδριον καὶ τράχηλον ἀλγοῦντα <ὅσα

τε ἄλλα φρενιτικοῖς οὖσιν αὐτοῖς πρόσσεσι) μήτε σφάλμα τι μήτ' ἄγνοιαν μήτ' ἀπορίαν μηδεμίαν ὑποστέλλεσθαι. ^[15]

7 646 ταῦθ' ὥς μὲν οὐκ ἔχει πιθανῶς, οὐδεὶς <ἄν> ἀντίποι· οὐδὲ μὴν ἱκανῶς ἐμοὶ γοῦν οὐδὲ μετὰ ἀποδείξεως εἰρησθαι δοκεῖ. ἐχρῆν γὰρ ἐξ Ἰπποκράτους αὐτοῦ τὴν ἐξήγησιν ποιεῖσθαι τῆς λέξεως, ἵνα μὴ μόνον ὅτι πιθανῶς εἴρηται λέγειν ἔχωμεν, ἀλλ' ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἐκείνου γνώμην. οὐ γὰρ ἡγοῦμαι τοῦτο χρῆναι σκοπεῖσθαι μόνον τὸν ἀγαθὸν ἐξηγητὴν, εἰ πιθανῶς ἢ ἀληθῶς εἴρηκεν, ἀλλ' εἰ καὶ τῆς γνώμης ἔχεται τοῦ συγγραφέως. ὅπερ οὐκ ἔνι τῷ πρόσθεν λόγῳ. καίτοι γε μέρος τι τῆς περὶ τοῦνομα γνώμης τοῦ παλαιοῦ δέδεικται διὰ τῶν ῥήσεων, ἐν οἷς ἀγρυπνίαν τὸ κῶμα γνοὺς ἐφαίνετο, καὶ τις ἴσως ἔχειν ἤδη τὸ πᾶν δόξειεν ἄν· ἀλλ', ἂν βραχὺ περιμείνας ἀκούσῃ ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου τοῦ τρίτου τῶν Ἐπιδημιῶν ῥήσεων ἐτέρων, οὐχ ὅπως τὸ πᾶν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἥμισυ τοῦ παντὸς ἑαυτὸν εὐρήσει γινώσκοντα. Σκόπει γοῦν, ἐπὶ τινος ἀρρώστου γυναικὸς ἃ λέγει· “ἐτέραν ἐξ ἀποφθορῆς περὶ πεντάμηνον, Ἰκέτω γυναικα, πῦρ ἔλαβεν· ἀρχομένη κωματώδης καὶ πάλιν ἄγρυπνος.” ^[15]

7 647 ” φαίνεται γὰρ διαστέλλων κατὰ ἀντίθεσιν τὸ κῶμα τῆς ἀγρυπνίας ὡς ἐναντία. αὐθις δ' ἐν τῇ λοιμῳδῇ καταστάσει· “κωματώδεις”, φησίν, “ἐπὶ πολλοῖς καὶ πάλιν ἄγρυπνοι.” καὶ μετ' ὀλίγα· “διὰ παντὸς δὲ τοῖς πλείστοισιν ἢ βαρὺ κῶμα παρείπετο ἢ μικροὺς καὶ λεπτοὺς ὕπνους κοιμᾶσθαι.” καὶ πάλιν· “ἐν Θάσῳ τὸν Πάριον, ὃς κατέκειτο ὑπὲρ Ἀρτεμισίου, πυρετὸς ἔλαβεν ὀξύς, κατ' ἀρχὰς συνεχῆς, καυσώδης, ἀρχόμενος κωματώδης καὶ πάλιν ἄγρυπνος.” ἐν ἅσῃ γὰρ τούτοις ἀντιτίθῃ τὴν ἀγρυπνίαν τῷ κώματι, συνήθως οὖν οὕτως ἐρμηνεύων· μυριάκις γοῦν εὐρήσεις αὐτόν, ὅταν ἐναντίων πραγμάτων μνημονεύῃ, τὸν τρόπον τοῦτον γράφοντα, μᾶλλον δὲ οὐδέποτε ἄλλως. οἷον ἐκ πολλῶν ὀλίγα παραγράφῳ ἐκ ταύτου βιβλίου· κάλλιον γὰρ ἐξ ἐνὸς εἶναι δοκεῖ πάντα τὰ παραδείγματα λαβεῖν. δύο γυναικας ἀναγράφων πρὸ τῆς λοιμώδους καταστάσεως, ἐπὶ μὲν τῆς προτέρας φησίν· <“πέμπτη πάντα παρωζύνθη, πολλὰ παρέλεγε καὶ πάλιν ταχὺ κατενόει”> , ἐξῆς δ' ἐν τῷ λοιμῷ πολλοὺς ἀρρώστους γράφει, πρῶτον δὲ ἀπάντων, οὗ μικρὸν πρόσθεν ἐμνημόνευσα, ποικίλως τε καὶ ἀνωμάλως νοσήσαντα καὶ πολλὰς πολλάκις ἐπὶ τὰναντία μεταβολὰς ποιησάμενον· ἄρχεται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον· “ἐν Θάσῳ τὸν Πάριον, ὃς κατέκειτο ὑπὲρ Ἀρτεμισίου, πυρετὸς ἔλαβεν ὀξύς.” ^[5]

7 648 ” ἀλλ' οὐδὲν εἰς τὸν παρόντα λόγον χρεῖα <τῶν> πρώτων ἡμερῶν, ὧν δὲ χρήζω, τούτων μνημονεύσω. “ἐνδεκάτῃ ἵδρωσεν οὐ δι' ὅλου, περιέψυξεν, ταχὺ δὲ πάλιν ἀνεθερμάνθη”· σαφῶς γὰρ <τῷ “περιέψυξε” τὸ “ἀνεθερμάνθη” ἐναντίον.

7 649 ἐξῆς δέ· “τριακοστῇ τετάρτῃ ἄπυρος, κοιλίῃ οὐ ξυνίστατο, καὶ πάλιν ἀνεθερμάνθη. τεσσαρακοστῇ> ἄπυρος, κοιλίῃ ξυνέστη χρόνον οὐ πολύν, ἀπόσιτος, μικρὰ <πάλιν> ἐπύρεξεν.” ὅρα δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς πάλιν· “εἰ γάρ τι διαλείποι καὶ διακουφίσαι, πάλιν ταχὺ ὑπέστρεφεν”· ἐναντίον γὰρ τῷ διακουφίσαι τὸ ὑποστρέψαι. “καὶ τὰ κατὰ κοιλίην”, φησί, “συνιστάμενα καὶ πάλιν διαλυόμενα”· τὸ γὰρ συνίστασθαι τῷ διαλύεσθαι ἐναντίον. ἐξῆς δ' ἐτέραν ἄρρωστον ἐκτιθέμενος· “ὀγδόῃ”, φησί, “πολλὰ παρέκρουσε καὶ τὰς ἐχομένας, καὶ πάλιν ταχὺ κατενόει.” καὶ πάλιν ἐξῆς· “εἰκοστῇ μικρὰ περιέψυξεν, καὶ ταχὺ πάλιν ἀνεθερμάνθη.” καὶ αὐθις πάλιν· “ἐβδόμῃ καὶ εἰκοστῇ ἄπυρος, κοιλίῃ ξυνέστη οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον ἰσχύου δεξιῷ ὀδύνῃ ἰσχυρὴ χρόνον πολύν, πυρετοὶ δὲ πάλιν παρείποντο.” ^[10]

7 650 ” εἴτ' ἐφεξῆς· “καὶ τὰς ἐπομένας ἄφωνος, καὶ πάλιν διελέγετο.” ἀλλὰ τί δεῖ μακρολογεῖν ἀπάντων μνημονεύοντα μυρίων μυριάκις ὄντων; οὕτω πολὺ παρ' αὐτῷ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς ἐρμηνείας, ὥς, ὅταν λέγῃ “κωματώδης καὶ πάλιν ἄγρυπνος”, ἐναργῶς ἀντιτίθῃ τῇ ἀγρυπνίᾳ τὸ κῶμα. καὶ μὴν ‘ἀγρυπνία’ καὶ καταφορὰν <εἰς> ὕπνον ἔχεις ἀντιθεῖναι· οὐδὲν ἄλλο τοίνυν θάτερον ἀναφαίνεται πάλιν ἐκ τοῦ κώματος σημαινόμενον. τί δέ, ὅταν λέγῃ “κατεῖχε δὲ

ἢ τὸ κῶμα συνεχές, οὐχ ὑπνώδες, ἢ μετὰ πόνων ἄγρυπνοι”; καὶ γὰρ ἐστὶν καὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς ἐρμηνείας ἴδιον Ἱπποκράτει, ἐπισημαίνεσθαι ταύτη συνέπεσθαι μὲν εἰωθότα, νῦν δ’ οὐχ ἐπόμενα παρὰ λόγον· οἷον ὅταν εἴπῃ “οἱ μὲν οὖν καῦσοι ἐλάχιστοί τε ἐγένοντο, καὶ ἥκιστα τῶν καμνόντων οὗτοι ἐπόνησαν· οὔτε γὰρ αἱμορραγίη, <εἰ> μὴ πάνυ μικρά καὶ ὀλίγοισιν, οὔτε παράληροι”. καὶ μετ’ ὀλίγα “οὐδ’ ἀποθανόντα οὐδένα οἶδα τότε καύσω οὐδὲ φρενιτικά τότε γενόμενα”. δι’ ἃ λάβρον ἐκ ῥινῶν αἱμορραγεῖν, ἅπτεσθαι τῆς διανοίας, ὅξεϊς σχεῖν κινδύνους μηδὲν ἅπαν τῆσαι τηνικαῦτα ὁμοίως ἐπισημαίνεται. ^[15]

7 651 καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δὲ “οὐδὲ φρενιτικά οἶδα τότε γενόμενα” κατὰ τὸν αὐτὸν εἴρηται λόγον. ἐπεὶ γὰρ ταῖς αὐταῖς καταστάσεσι καὶ τοῖς αὐτοῖς αἰτίοις οἱ τε καῦσοι καὶ <αἰ> φρενίτιδες ἀμέλει κατὰ τὴν ὥραν πλεονάζουσι τὴν θερινὴν καὶ ἐν χωρίοις θερμότεροις καὶ ἐν ἡλικίᾳ τῇ τῶν ἀκμαζόντων καὶ ἐν φύσεσι θερμότεραις καὶ διαιτήμασιν ὡσαύτως καὶ ἐπιτηδεύμασιν, <καὶ> τὰ φρενιτικά πλεονάζειν ἀξιοῦν ἦν, ὡς παράλογον ἐπισημῆνασθαι τὸ ἀπαντῆσαν ‘φρενίτιδες μὲν οὐδ’ ὅλως ἐγένοντο, καῦσοι δὲ πολλοί’. κατὰ τὴν αὐτὴν γνώμην εἴρηται καὶ ταῦτα· “ἦν δ’ ἡ κατάστασις τῶν γινομένων καύσων ὥδε· ἀρχόμενοι κωματώδεις, ἀσώδεις, φρικώδεις, <πυρετὸς ὀξύς, οὐδὲ διψώδεις> λίην οὐδὲ παράληροι”. καὶ μετ’ ὀλίγον “οὔτε γὰρ ἡμορράγει καλῶς οὔτε τις ἄλλη τῶν εἰθισμένων ἀπόστασις ἐγένετο κρίσιμος.” ἐκεῖνα δὲ πῶς εἴρηται “ἐπάρματα δὲ παρὰ τὰ ὥτα πολλοῖς ἐτερόρροπα, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τοῖσι πλείστοισιν ἀπείροισιν ὀρθοστάδην, ἔστι δ’ οἷς μικρὰ ἐπεθερμαίνοντο, κατέσβη πᾶσιν ἀσινέως, οὐδ’ ἐξεπύησεν οὐδέν, ὥσπερ τὰ ἐξ ἄλλων προφάσεων”; ὅντως γὰρ παράλογον μηδὲν ἐκπυῆσαι καὶ οὐκ εἰθισμένον πάντως. ^[10]

7 652 εἴτ’ ἐπιφέρει· “ἦν δ’ ὁ τρόπος αὐτῶν χαῦνα, μεγάλα, <κεχυμένα> , οὐ μετὰ φλεγμονῆς”. παράλογον γὰρ χωρὶς φλεγμονῆς ἅπασι γενέσθαι τὰς περὶ τὰ ὥτα ἀποστάσεις. ὥστε <φέρων> πάλιν κἀνταῦθα τὸ κῶμα φαίνεται <κατὰ τῆς> καταφορᾶς τῆς ὑπνώδους, ὅταν λέγῃ· “ἦν δὲ τὸ κῶμα συνεχές, οὐχ ὑπνώδες”. ὡς γὰρ ὑπνώδες εἶναι δέον αὐτὸ καὶ ὡς τοιοῦτον ἀεὶ γιγνόμενον εἶτα νῦν παραλόγως οὐ γιγνόμενον ἐπισημαίνεται. τί δ’, ὅταν ἐν ταύτῳ βιβλίῳ τῷ τρίτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν ἐπὶ τοῦ “Πυθίωνος” εἴπῃ “ἐννάτη κωματώδης, ἀσώδης, ὅτε διεγείροιτο”; σαφῶς γὰρ κἀνταῦθα τὸ κῶμα καταφορὰν τινὰ δηλοῦν ἔοικεν. ἀλλ’ οὐχ οἷόν τε, φασίν, ἅμα καταφέρεσθαι καὶ ἀγρυπνεῖν. ταῦτα γὰρ οἱ θαυμαστοὶ λέγουσιν ἐξηγηταί, μὴ γινώσκοντες, ὅτι δύο εἰσὶν εἶδη καταφορᾶς, <ὡς> οἱ τε δοκιμώτατοι τῶν ἱατρῶν γεγράφασι καὶ αὐτὰ τὰ γιγνόμενα μαρτυρεῖ. ἀποροῦντος φανερώς τοῦ Ἱπποκράτους καὶ μὴ τολμῶντος ἀποφῆνασθαι βεβαίως ὑπὲρ αὐτῶν, ὥσπερ ἀμέλει πολλάκις φαίνεται ποιῶν. ^[15]

7 662 (6) ἀρκέσει δ’ ἐν ἡ δύο παραδείγματα χάριν τοῦ μὴ διατρίβειν ἐπὶ πλεόν ἐν οὕτω σαφεῖ πράγματι. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν φησι· “μετὰ δὲ ταῦτα δυσεντεριώδεις ἐγένοντο· ἄρά γε, ὅτι οὔρησαν ὑδατώδεα; σκεπτέον.” ἐνταῦθα τὸ “σκεπτέον” προσκείμενον οὐδὲ τὸν ἀναιδέστατον ἄλλως ἀκούειν ἑάσει τοῦ <“ἄρα”> συνδέσμου πλὴν ὡς ἀπορητικοῦ· <ὡς εὐλαβούμενος γὰρ φησιν οὕτως> . ἐν δὲ τῷ ἕκτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν “τὸ <μετ’ οὔρησιν> σύναγμα”, φησί, “παιδίοις <μᾶλλον> · ἄρά γε, <ὅτι> ἔνθερμα;” ἐν αὐτῷ δὲ τῷ Προρρητικῷ “ἐν φρενιτικοῖς λευκὴ διαχώρησις κακόν· ἄρά <γε> ἐπὶ τούτοις καὶ νωθρότης;” καὶ πάλιν “ἄφωνίη πνεύματος ἐν τοῖς πνιγόμενοις οὐ πρόχειρον πονηρόν. ^[15]

7 663 ἄρά γε καὶ παρακρουστικοῖς οὐ τοιόνδε;” εἰ τοίνυν χρὴ κεφαλὴν ἐπιδοῦναι τῷ λόγῳ, καὶ μήτ’ ἄλλος τις τῶν Ἑλλήνων οὕτως κέχρηται τῷ “ἄρα” συνδέσμῳ μὴθ’ Ἱπποκράτης αὐτός, ὡς ἐγὼ νῦν ἔδειξα, μέμψαιτ’ ἂν τις, οἶμαι, τοὺς ἐξηγησαμένους ὡς οὐκ ἀπορητικὸν σύνδεσμον. Καίτοι χαλεπώτερον ἑμαυτῷ τὸν λόγον ἐπίσταμαι ποιῶν. διωρισμένης γὰρ τῆς ὑπνώδους καταφορᾶς ἀπὸ τῆς οὐχ ὑπνώδους φρενίτιδος οὔσης, πῶς ἂν ἔτι δεόντως ἀπορῶν φαίνοιτο καὶ <μὴ> βεβαίως ἀποφαινόμενος φρενιτικούς εἶναι τοὺς τοιούτους; ἀλλ’ (ἦττον γὰρ ἐμοὶ μέλει τῆς ἐν

τοῖς λόγοις χαλεπότητος ἢ τῆς ἀληθείας) ὅτι τε ἀπορητικός ἐστὶν ὁ σύνδεσμος ὁμολογῶ καὶ δείξω τὴν αἰτίαν, δι' ἣν οὐκ ἐτόλμησε φρενιτικούς εἶναι τοὺς τοιούτους ἀποφήνασθαι ὁ Ἱπποκράτης, ἀλλ' ἔτι ἀπορεῖ. τὸ γὰρ “ἐν ἀρχῇσι” προσκείμενον τὴν πᾶσαν ἔχει τοῦ λόγου δύναμιν, ὃ παραλείπουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ἐξηγητῶν ὥσπερ μάτην προσγεγραμμένον. παραπλήσιον γάρ τι συμβαίνει πολλῶν ἀρχομένοις νοσημάτων, οἷον ἔν τισι τῶν μεθυσθέντων ἔστιν ἰδεῖν γινόμενον· ὅταν μὲν κωματώδεις ᾧσι, καὶ σφάλλονται καὶ βαρῶσι τὴν κεφαλὴν καὶ μὴδ' εἰ βιάζονται διαίρειν δύνανται τὰ βλέφαρα, δι' αὐτὸ δ' αὖ πάλιν τοῦτο τὸ βάρος ὑπνοῦν ἀδυνατοῦσιν ἀσώμενοι καὶ στρεφόμενοι καὶ ῥιπτοῦντες ἑαυτοὺς καὶ μεταβάλλοντες ἄλλοτε εἰς ἄλλο σχῆμα. ^[5]

7 664 ταῦτα γὰρ ἔστιν ἰδεῖν πολλάκις ἐπὶ τῶν μεθυσθέντων γινόμενα, πληρωθείσης αὐτῶν ἐν τῇ μέθῃ τῆς κεφαλῆς, εἴτα ὑπὸ τοῦ βάρους ἅμα τ' εἰς κῶμα κατασπώσης ἅμα τε ὕπνον κωλυούσης. οὕτως οὖν καὶ πλήθους ἀπέπτου τὴν κεφαλὴν κατειληφότος ἄγρυπνοί τε ἅμα καὶ κωματώδεις εἰσίν. καὶ τοῦτο κατ' ἀρχὰς γενόμενον ἔστιν ὅτε μὲν ἐπέφθη καλῶς, ὥσπερ κἂν ἐξ οἴνου τοιοῦτον εἴη γεγονός (ἀλλ' οὕτως μὲν οὔτε λήθαργος οὔτε φρενίτις ἠκολούθησεν), ἔστιν ὅτε <δὲ> δριμὺν γενόμενον εἰς φρενίτιν ἐτελεύτησε. πολλοῖς δ' αὖ τὸ μὲν λεπτότερον ἢ πεφθὲν ἢ διαφορηθὲν ἐκενώθη, ὑπέμεινε δὲ τὸ παχύτερον, καὶ οὕτω λήθαργος ἐπεγένετο. προεληλυθότος μὲν τοῦ τοιούτου νοσήματος ἢ τοιαύτη διάθεσις, ὥς μὲν ἡμεῖς ἐδείξαμεν, ἐγγὺς ἤδη φρενίτιδος, ὥς δὲ οἱ τὸ μικτὸν πάθος ἐκ ληθάργου καὶ φρενίτιδος εἰσάγοντες ὑπολαμβάνουσιν, ἐκεῖνῳ δόξειεν ἂν εἶναι συγγενεστέρα. ^[15]

7 665 πότερον δ' ἤδη τοὺς οὕτως ἔχοντας ὀνομάζειν χρή φρενιτικούς ἢ ὀλίγον ὕστερον ἔσεσθαι <προσδοκᾶν> , τοῦθ' ἐτέρας ἂν εἴη σκέψεως οὔτ' ὠφελούσης τι τὰ νῦν προκείμενα καὶ ἄλλως οὐκ εὖ διατε <θείσης διὰ> τοῦ “εἰσίν”, ὃ καὶ τινὲς μὲν προσγράφουσι τῷ “ἄρα φρενιτικοί”, τινὲς δὲ οὔ. ^[5]